

Fjällängen - fritids

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Läsåret 2022/2023

Innehåll

1. Inledning	3
- Vad är diskriminering?	
- Vad är kränkande behandling?	
- Vad är mobbning?	
2. Vad ska finnas i en plan?	4
- Arbetsgång	
3. Främjande arbete	5
4. Förebyggande arbete	8
- Hur kartlägger vi behoven?	
- Vilka förebyggande mål och insatser läggs in för läsåret 22/23?	
5. Åtgärdande arbete	9
- Hantering vid kränkande behandling mellan elever	
- Hantering när en elev utsatts för kränkande behandling av personal	
- Policy och rutin för tryggt och säkert fritidshem	
- Rutin vid incidenter av hot och våld	
6. Elevmedverkan i planens arbete	11
7. Utvärderande arbete.....	11
8. Referenser.....	12

1. Inledning

Fritidshemmet har skyldighet att förebygga och åtgärda diskriminering och kränkande behandling. Detta regleras i diskrimineringslagen respektive skollagen.

Vad är diskriminering?

Diskriminering regleras i diskrimineringslagen. Förenklat är diskriminering att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det finns sju former av diskriminering. Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Vad är kränkande behandling?

I skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt skollagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig.

Vad är mobbning?

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. I dagligt tal brukar man använda ordet mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är alltså ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden.

2. Vad ska finnas i en plan?

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet. Planen mot kränkande behandling ska innehålla:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redogörelse för hur åtgärderna i föregående årsplan har genomförts.

Planen bör vidare innehålla rutiner för både akuta situationer och uppföljande insatser, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras.

Arbetsgång-årsplan

När?	Hur? Vad?	Vem?
Ht -22 a-dagarna	Planering för vilka åtgärder som verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året.	Arbetslagen
Första skolveckan	Planen går igenom på alla fritidsavdelningar, samt ordningsregler och konsekvenser.	Arbetslagen.
September	Presentation av planen på föräldramötena.	Arbetslagen.
Oktober	SKA-enkät genomförs på fritidshemmet.	Arbetslagen.
v. 44	Analys av SKA-enkäten.	Leds av förstelärarna, genomförs i kollegiet. Skolövergripande analys EHT.
Vt-23 febr.	SKA-enkäterna genomförs på alla fritidsavdelningar.	Arbetslagen genomför med eleverna.
mars	Analys av SKA-enkäten. Åtgärder planeras och genomförs.	Leds av förstelärarna, genomförs i kollegiet. Skolövergripande analys EHT.
juni	Planen utvärderas och revideras.	Leds av rektor och genomförs av EHT.

3. Främjande arbete

För att främja alla barns och elevers utveckling och lärande, trygghet, studie-ro och hälsa är värdegrundsarbete med exempelvis likabehandling, normmedvetenhet, arbetsklimat präglad av samarbete och tillitsfulla relationer samt elevers delaktighet och inflytande i fokus för det främjande arbetet.

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både och det är målinriktat.

Arbetet sker varje dag under barnets hela omsorgstid. Det visar sig både i det som görs och sägs och i det som inte görs och inte sägs. Alla är inblandade: skolans huvudman, rektor, fritidspedagoger, lärare i alla ämnen, skolans övriga personal, skolans elever och elevernas vårdnadshavare. Skolans och fritidshemmets personal har makt och möjligheter att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö. Det främjande arbetet är en viktig del av fritidshemmets värdegrundsarbete.

Det främjande arbetet utgör grunden för hela värdegrundsarbetet och för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Värdegrundsarbetet utgår från alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Fritidshemmet ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Det sker genom fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Fritidshems-avdelning/ arbetslag	Främjande arbete varje vecka inkl. mål/syfte	Främjande arbete varje månad inkl. mål/syfte	Främjande arbete varje termin inkl. mål/syfte
Förskoleklass	<p>Trygghet, normer och värden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi jobbar med att alla ska känna sig trygga i att våga pröva olika aktiviteter och trivas i verksamheten. - Trivselregler som vi återkopplar till dagligen. - Närvarande vuxna i matsal, omklädning rum, raster, otrygga platser. - Daglig kontakt med vårdnadshavare. - Utflykter. - Ledda aktiviteter utomhus. - Fritidstavla med aktiviteter. - Veckobrev. 	<p>Trygghet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alla barn ska trivas och känna sig trygga på fritids. - Lyfter fritidsverksamheten på klassråden. 	<p>Trygghet</p> <p>Familjefika.</p>
Fritidshems-avdelning/ arbetslag	Främjande arbete varje vecka inkl. mål/syfte	Främjande arbete varje månad inkl. mål/syfte	Främjande arbete varje termin inkl. mål/syfte
Åk 1	<p>Trygghet</p> <p>Alltid en känd vuxen bland barnen. Vuxen i kapprummet. Arbetsklimat Tydliga regler och ramar. Bestämda platser vid mellis.</p> <p>Värdegrund Utgår från att alla är lika mycket</p>	<p>Trygghet</p> <p>Uppmärksammar trivselregler och skolregler. Arbetsklimat</p> <p>Värdegrund</p>	<p>Trygghet</p> <p>Lekar för att lära känna vandra. Vi-känsla i årskursen. Arbetsklimat</p> <p>Värdegrund</p>

	värda och olika är bra genom att prata kontinuerligt om det.		
Åk 2	<p>Förståelse, gemenskap, struktur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fritidssamlingar. <p>Bygga goda relationer, vänskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utflykter. - Konflikter, löser vi kontinuerligt för att stärka gruppen och individen och samverka med vh. 	<p>Bygga goda relationer, vänskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rastaktiviteter sker över hela terminen. Vi måste involvera mer personal i rastlekarna samt rastboden. Det finns ingen aktivitet som endast sker en gång i veckan. Vi jobbar hela tiden men detta. 	<p>Värdegrund</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inför varje termin planerar vi upp fritids utifrån gruppens behov och intressen. - Vi har utifrån behov startat tjej och killgrupper där vi jobbar med värdegrundsfrågor samt hur man är en bra kompis. <p>Delaktighet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Föräldrafika, öppet hus och fritidshemmets dag är dagar vi ser som en chans att utveckla verksamheten 6 vardagliga saker.
Åk 3	<p>Trygghet, förståelse, struktur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alltid personal närvarande, ute som inne. Fasta schemapunkter på vår fritidstavla med widget bilder. - Rastaktiviteterna som vi genomför genererar ett gott klimat även på fritids. - Bloggen med info till vh. - Vi arbetar i blandade grupper för att öka tryggheten i hela årskursen. - Ordningsregler och trivselregler. - God information vid överlämning, även telefonkontakt. - Utflykter – (gruppfrämjande). 	<p>Delaktighet, demokratiska värden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elevråd. <p>Bygga goda relationer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Massage övningar för ökad avslappning och kroppskänedom, förtroende. 	<p>Vänskap, tolerans</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turneringar av olika slag (fotboll mm).
Åk 4-6	<p>Struktur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuxen närvarande - Schema skickas hem inför varje vecka - Tydliga lokaler, genomgång av lokaler <p>Trygghet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuxen närvarande - Känd vuxen - Elevinkludering, vara med och bestämma vad som händer i verksamheten <p>Förståelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alla får delta oavsett aktivitet <p>Relationer, turordning och demokrati</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gymnastiksalen, elevdelaktighet (minst 2ggr/månaden) - Utflykt, Funpark 	<p>Relationer, turordning och demokrati</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gymnastiksalen, elevdelaktighet (minst 2ggr/månaden) - Utflykt, Funpark 	<p>Medmänsklighet och tolerans</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tävlingar (Träna på goda vinnare och förlorare, vänta på sin tur).

	Medmänsklighet och tolerans <ul style="list-style-type: none"> - Tävlingar (Träna på goda vinnare och förlorare, vänta på sin tur) - Delaktighet i planering från elever - Flexibilitet utifrån barngrupp (Skiljer sig väldigt mycket från dag till dag)		
--	--	--	--

4. Förebyggande arbete

Som grund för det förebyggande arbetet gör fritidshemmet en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Hur kartlägger vi behoven?

När?	Hur? Vad?	Vem?
September.	Trygghetsintervjuer, enskilt med eleverna på alla avdelningar.	Arbetslagen.
Oktober och i februari	Kommungemensam SKA-enkät, genomförs av alla elever på fritidshemmet.	Distribueras av rektor. Genomförs digitalt med stöd av personalen i arbetslagen. Analyseras i arbetslagen.
November och i april	Insamling och analys av de kränkingsärenden som inkommit via DF Respons.	Rektor och Elevhälsoteamet.

Vilka förbyggande mål och insatser läggs in för läsåret 22/23?

Resultaten i kartläggningen ovan, analyseras i EHT och därefter väljer skolan ett gemensamt förbyggande mål. I år väljs målet att öka andelen elever som upplever att fritidshemmet oftast eller alltid agerar vid kränkningar. Därutöver väljer varje arbetslag förbyggande mål och åtgärder utifrån sina behov, med utgångspunkt från förra läsårets resultat.

Mål för hela skolan	Åtgärder	Ansvarig	Tid/när	Utvärdering
Skolan vill öka antalet elever som upplever att personalen agerar vid kränkningar.	Skolan är tydlig med att berätta vad som görs vid kränkningar och återkopplar till samtliga inblandade om insatserna.	Alla fritidslärare/resurser	Läsåret 22/23.	

Mål för fritids	Åtgärder	Ansvarig	Tid/när	Utvärdering
Ökad trygghet på raster/utomhusvistelse samt på väg in och ut från raster/utomhusvistelse	Gå ut vid behov, finnas tillgänglig samt möta upp/följa med eleverna in och ut från raster/utomhusvistelse	Alla fritidslärare/resurser	Rast/utomhus	
Rastbodar/rastaktiviteter ökad aktivitet och delaktighet under raster	Ställtid behövs till förberedelse till rastbodar/rastlekar (Ta egen rast vid senare tillfälle)			

5. Åtgärdande arbete

Syftet med det åtgärdande arbetet är att snabbt kunna åtgärda fall av diskriminering och kränkande behandling och säkerställa att det inte händer igen. Centralt för det arbetet är ansvarsfördelning och att det ska finnas rutiner för utredning, rapportering samt hantering och bemötande av den som utsatts och de som varit inblandade i att utsätta någon för diskriminering, exempelvis trakasserier eller sexuella trakasserier, eller kränkande behandling, dokumentation samt uppföljning av varje steg i denna process.

Hantering vid kränkande behandling mellan elever

- 1) **Agera alltid!** Det är **all** personals ansvar att reagera och agera när man som vuxen får en signal om att en elev känner sig kränkt. Signalen kan komma från eleven själv, andra elever, föräldrar eller personal. Tänk på att den här rutinen gäller även när en elev blir kränkt av en vuxen fast åtgärden ser annorlunda ut. Använd det samtalsmetodiska stödet som finns i denna plans bilaga för att utreda/ta reda på mer om händelsen och om eleven blivit kränkt och för att dokumentera.
- 2) **Informera klassläraren.** Informera elevens klasslärare om det du fått veta. Gör det samma dag. Om du själv är klasslärare, berätta för din klasslärarkollega.
- 3) **Anmäl kränkande behandling.** När du vet att det handlar om att elev upplever sig kränkt ska du anmäla detta i DF Respons på Östersunds kommuns hemsida. Du hittar det under "Mina system". Anmälan ska göras samma dag eller dagen efter. När anmälan kommer in och vi vet att det handlar om kränkande behandling ska händelsen utredas, se nedan.
- 4) **Samtal med utsatt elev.** Hålls av klasslärare/personal i arbetslaget. Målet är att samtal ska äga rum inom 2 dagar. Klasslärare ringer hem och meddelar att samtalet är genomfört och att ärendet startat, se punkt 5.
- 5) **Klasslärare till utsatt elev meddelar hemmet.** Den som hållit samtalet med den utsatte informerar dennes klasslärare. Den utsatte elevens klasslärare ringer hem och berättar: 1. Ditt barn är inblandad i ett mobbningsärende 2. Vi har idag påbörjat ett arbete enligt vår plan mot kränkande behandling och diskriminering 3. När ärendet är avslutat kommer dokumentation att skickas hem om ni önskar det.
- 6) **Samtal med den/de som kränkt en annan elev.** Varje samtal skall vara enskilt. Om det är 3 elever som kränkt en elev så ska 3 samtal hållas. Vid varje samtal ska det finnas 2 vuxna i rummet där en håller i samtalet och en antecknar (Ta hjälp av varandra i arbetslagen.) Den som antecknar ska **inte** delta i samtalet utan vara tyst under hela tiden. Samtalen ska **alltid** hållas enligt samtalsmodellen, se bilaga till denna plan. Om det är flera elever som kränker ska samtalen att organiseras så att eleverna inte hinner tala med varandra emellan samtalen. Målet är att dessa samtal ska äga rum inom 3 dagar från anmälan mottagits. Berörda klasslärare informeras om samtalen och ringer hem samma dag om det är möjligt.
- 7) **Klasslärare till den elev som kränkt meddelar hemmet.** Den som hållit samtalet med den som kränkt annan elev, informerar dennes klasslärare. Klassläraren i sin tur ringer hem och berättar att:

- Ditt barn är inblandad i ett kränkingsärende/mobbingsärende.
- Vi har idag påbörjat ett arbete enligt vår plan mot kränkande behandling och diskriminering. När ärendet är avslutat kommer all dokumentation att skickas hem.

8) Uppföljning. Efter en vecka håller samtalsgruppen uppföljningssamtal med den utsatte eleven först, för att höra hur veckan varit. Har överenskommelserna följts? Därefter hålls uppföljningssamtal med den/de som kränkt för att stämna av överenskommelserna och ev. göra nya överenskommelser, eller påminna om de gamla. Följ upp varje/varannan vecka i några veckor tills den kränkta eleven upplever att inget mera negativt händer. Dokumentera med datum.

Sammanställning av dokumentation och hemskick. När uppföljningarna är klara och ni bedömer att kränkningarna upphört, lämna ett ex av dokumentationen till rektor och ett ex skickas till hemmen, om hemmen så önskar.

Hantering när en elev utsatts för kränkande behandling av personal

- 1) Om det kommer till personalens kännedom att en elev upplevt sig kränkt av personal skall det genast anmälas till rektor. Anmälan kan också göras av eleven själv eller hans anhöriga.
- 2) Rektor bestämmer hur samtalen ska gå till, med hänsyn till elevens bästa.
- 3) Elevens hem kontaktas av fritidsläraren/klassläraren eller rektor.
- 4) Uppföljning av samtal.
- 5) Ärendet dokumenteras.

Policy och rutin för trygg och säker skola

Alla som vistas inom skolans område ska kunna känna sig trygga. Fjällängsskolan har nolltolerans mot hot, våld och alla typer av kränkande behandling. Alla incidenter som rör hot, våld och kränkande behandling ska rapporteras, utredas och dokumenteras enligt rutin. Det är ytterst viktigt att alla som har skolan som arbetsplats är införstådda med de föreskrifter och rutiner som reglerar detta.

Rutin vid incidenter av hot och våld

- 1) Agera direkt! Ta hjälp av fler vuxna för att stoppa händelseförlopp av hot, våld.
- 2) Se till att ge vård om det behövs.
- 3) Om det behövs, ta parterna till var sitt rum med varsin vuxen för att lugna situationen, gärna med en vuxen eleven är trygg med.
- 4) Båda parter ger sin version av den uppkomna situationen. Dokumenteras.
- 5) När parterna upplever att incidenten är utredd och klar, eleverna kanske har önskan eller behov av att få träffas och samtala eller be om ursäkt, meddelas de inblandade elevernas fritidslärare/klasslärare/resurser skyndsamt samma dag!
- 6) Fritidsläraren/klasslärarna till inblandade elever ringer hem och meddelar vad som hänt.
- 7) Ansvariga vuxna som agerade enligt punkt 1 ska rapporteras i DF Respons i modulen "Skade- tillbudsrapportering barn och elever" på "Insidan" inom 24 timmar. Vid allvarliga hot, våld och kränkningar gör rektor en polisanmälan.

6. Elevmedverkan i planens arbete

Barn och elever deltar i det förebyggande arbetet mot kränkande behandling, dels genom att delta i intervjuer och i enkäter, dels genom att planen tas upp på skolans elevråd. Där kan elever ta med sig förslag på förebyggande och åtgärdande insatser som diskuterats i klassernas klassråd.

7. Utvärderande arbete

I en plan mot diskriminering och kränkande behandling ska en redogörelse för hur åtgärderna i föregående årsplan har genomförts, finnas.

Eftersom denna plan reviderats och omarbetats ligger föregående läsårs redogörelse i förra läsårets plan.

Denna plan och resultatet av dess innehåll ska utvärderas vid läsåret 22/23:s slut och läggas in i planen mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 23/24. Detta sker i slutet av läsåret 22/23 i arbetslag och i EHT och leds av rektor.

8. Referenser

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

hämtad 22-06-20

<https://www.skolverket.se/getFile?file=4665>

hämtad 22-06-27

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/atgarder-mot-krankande-behandling>

hämtad 22-06-27

Skolverket (2022). Läroplan för grundskolan och förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 22. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2022/laroplan-for-grundskolan-forskoleklassen-och-fritidshemmet---lgr22>

hämtad 22-07-01